

Skatteudvalget (2. samling)
SAU alm. del - Bilag 28
Offentlig

Brabrand den 15. marts 2005

Til Folketingets Skatteudvalget

Hermed fremsendes 15 eksemplar af mine bemærkninger til det af Skatteministeriet offentliggjorte svar på spørgsmål 3 - om efterløn - af de 5 hypotetiske spørgsmål, som skatteudvalget har stillet ministeriet.

Med venlig hilsen

Steen Horster
Nøddehegnet 17
8220 Brabrand

E-mail: horster@tele2adsl.dk

Efterløn ?

Som svar på 5 hypotetiske spørgsmål kom Skatteministeriet i sidste uge med nogle besynderlige beregninger på, hvor meget man kunne "spare" ved at afskaffe efterlønnen for alle over 40 år (svar på spørgsmål 3). Svarene er lagt ud på ministeriets hjemmeside og indgår i den offentlige debat.

Ministeriet er nået frem til, at der spares 12 mia. kr. ved "at efterlønnen afvikles gradvist fra 2025 og frem til 2029, og at beskæftigelsen dermed styrkes med formentlig i størrelsesordenen 90.000 personer".

Der er ingen der kan se, hvordan ministeriet er nået frem til det forbløffende resultat.

Efter den seneste justering af efterlønnen udbetaler staten nogenlunde det samme for at have personer i 60'erne på efterløn, som staten skulle udbetale i understøttelse eller lignende til et tilsvarende antal personer, hvis der ikke eksisterede en efterlønsordning. Da staten samtidig opkræver 5-6 mia. i efterlønsbidrag, er efterlønsordningen en overskudsforretning for staten.

Man må spørge, hvor skal der komme 90.000 arbejdspladser fra. Hvis alle disse ekstra arbejdspladser ikke opstår, vil arbejdsløsheden stige tilsvarende, hvis efterlønnen afskaffes. Så vil staten blot skulle udbetale tilsvarende beløb i understøttelse og bistandshjælp, samtidigt med at man vil mangle de 5-6 mia. kr. (minus skattefordelen), som indbetales til efterlønsordningen.

Det kunne imidlertid også være, at ministeriet mener, at den nedgang, der ifølge prognoserne vil komme arbejdsstyrken frem til midten af 2025 på ca. 90.000 personer vil kunne opvejes, hvis 60-65-årige bliver på arbejdsmarkedet. Men det vil stadig være en forudsætning for beregningen, at der ikke er væsentlig arbejdsløshed, og regeringen har skaffet de 60.000 nye arbejdspladser, som den har lovet.

Ministeriet mangler også at fortælle, at der vil være et provenutab frem til år 2025, hvis efterlønsordningen afskaffes. Dels vil efterlønsindbetalingerne gradvis ophøre og dels vil der skulle ske en tilbagebetaling af allerede indbetalte bidrag til personer under 40 år. Det vil betyde et samlet provenutab i størrelsesordenen 50-70 mia. kr.

Man kan spørge, om Skatteministeriet er bevidst om, hvad efterlønnen egentlig er.

Efter den seneste justering gælder, at personer, der påbegynder en efterlønsordning opsparing i 30-35 års alderen (man kan ikke påbegynde ordningen efter man er fyldt 35 år) gennemsnitlig få det samme udbetalt, som hvis de indbetaler efterlønsbidraget på en ratepension og selv pensionerer sig i en alder mellem 60 og 65 år. Der er ikke over årene et statstilskud til efterlønsordningen, men en forrentning svarende til renten på en ratepension.

Efterlønsordningen er endvidere kun økonomisk attraktiv for personer på arbejdsløshedsunderstøttelse eller på absolut mindsteløn.

Personer med højere uddannelse får kun 30-35 % af den hidtidige indkomst ved at gå på efterløn. Personer med mellemuddannelser f. eks. en folkeskolelærer får ca. 40 % af den hidtidige indkomst. Håndværkere får omkring 40-50 % af den hidtidige indkomst og de fleste ufaglærte omkring 70 % af den hidtidige indkomst.

Går man på efterløn, får man således en betragtelig indkomstnedgang. Samtidig gælder, at hvis man har en arbejdsmarkedspension ved siden af, modregnes denne i efterlønnen, hvis man er gået på efterløn, før man er fyldt 62 år.

Man skal også være opmærksom på, at der de senere år er kommet en overenskomstsikret arbejdsmarkedspension, der betyder, at i fremtiden er incitamentet til at gå tidligt på efterløn blevet mindre, når man er i beskæftigelse. Dette skyldes, at man derved mister indbetaling til arbejdsmarkedspensionen, og derfor resten af livet vil få en lavere pension, end hvis man arbejder et par år mere. Hvis der er job nok - som ældre kan få og bestride - vil antallet af personer, der vælger at gå på efterløn, falde drastisk.

Man kan spørge, om Skatteministeriet har taget højde for at færre vil benytte muligheden for at gå på efterløn, når betydningen af arbejdsmarkedspensionen slår igennem, og regeringen har skaffet 60.000 nye job, samtidig med at nedgangen i arbejdsstyrken vil frigøre yderligere 90.000 job. Skatteministeriet er vel ikke kommet til at opfatte tilbøjeligheden til at benytte efterlønsordningen, som en konstant.

Realiteten er, at for den enkelte arbejdstager svarer efterlønsordningen til en ratepension, og for staten er det en god forretning, så længe der er arbejdsløshed. Hvis der bliver mangel på arbejdskraft, er ordningen ikke mere attraktiv, end at hovedparten af de tilmeldte vil undlade at benytte ordningen.

Det kan med god grund diskuteres, om efterlønsordningen er den bedste mekanisme til at sikre:

- 1) tryghed - når man bliver over 60 år, hvis man ikke kan få arbejde eller ikke magter at arbejde,
- 2) at det i arbejdsløshedsperioder primært er de unge der kommer i arbejde, så man ikke risikerer, at få en halv generation, der ikke kan komme i gang med livet og ikke "lærer" at passe et job,
- 3) at de over 60-årige i stor udstrækning bliver på arbejdsmarkedet i perioder med mangel på arbejdskraft.

Efterlønnen er en styringsparameter, hvis afskaffelse ikke rummer et sparepotentiale. Det er forkert og naivt at hævde andet.

Derfor vil jeg opfordre politikerne til at spørge Skatteministeriet om:

- 1) Har staten i dag et overskud på efterlønsordningen frem for at udbetale understøttelse, førtidspension eller bistandshjælp til personer uden arbejde?
- 2) Hvor stort vil provenutabet være år for år i ministeriets beregning, indtil efterlønnen er afskaffet i 2029?
- 3) Hvis der ikke opnås tilstrækkelig med arbejdspladser i år 2029, og der er arbejdsløshed på over 5-6%, vil staten så i år 2029 have et positivt provenu ved at have afskaffet efterlønnen?

4) Har skatteministeriet i beregningen forudsat, at tilbøjeligheden til at gå på efterløn er uafhængig af antallet af job og reglerne i forbindelse med arbejdsmarkedspensionen?

Når skatteministeriet kommer med så klare tal, er det mindste, man kan forlange, at der medfølger beregningsforudsætninger, beregningsmetode og en opgørelse over, hvordan udviklingen vil se ud over årene, da hverken beregning eller resultaterne er entydige.

Brabrand den 14. marts 2005

Steen Horster
Nøddehegnet 17
8220 Brabrand

E-mail: horster@tele2adsl.dk